

**TRANSKRIPSIE VAN
GESAMENTLIKE TESTAMENT VAN
STAMVADER PIETER VAN BREDA
EN CATHARINA SMUTS
GEDATEER 8 JULIE 1729
KAAPSTAD ARGIEFBEWAAARPLEK
CJ 2653 – 54 (pp. 235 – 239)**

54

[235]

[was geteken] R Tulbagh

Dit Zeegel Behoord
tot het Inlegend Testament
van
Pieter breda en desselfs huijs vrouw
Catharina Smuts

[236]

In den name Godes Amen.

Bij den inhoud van deesen jegenwoordigen openbaaren Instrumente sij kennelijk een ijgelyk dien het soude mogen aangaan, dat op huijden in den Jaare na de geboorte onses Heeren en Saligmakers Jesu Christi, duijsend seven hondert negen en twintig op den agsten dag der maand Julij – des avonds de klokke omtrent thien uren voor mij Nicolaas Leij, eerste geswoore Clercq ter Politieque Secretarije alhier aan Cabo de goede hoop, present de naergen: getuijgen in eijgener persoon verscheenen zijn, den burger Pieter breda [sic] en Catharina Smuts egte luijden, mij Eerste Clerq ende getuijgen bekent, den Comp^t: gesond van Lichaam, maar de Comp^{te}: siekelijk te bedde leggende, egter bijde haar verstant zinnen en memorie volkomen magtig ende gebruijkende gelijk onder het passeeren deeser is gebleeken, te kennen gevende dat bij haar lieden overwoogen zijnde de sekerhij, des doods mitsgrs: de onsekerhij van den tijd en ure – des Stervens, zij derhalven nietgaarne van deese weereld zouden willen scheijden sonder alvoorens over de middelen haar door Godes seegen verleend, soodanig te hebben gedisponeert als vervolgens sal werden gesegt – doende het selve uijt eijgen vrije gemoeds beweeging, sonder mislijding ofte persuasie van ijmand ter weereld.

Naar Christelijke recommandatie dan van ziel en Lichaam verklaarden de testateuren te vernietigen ende te herroepen alle testamenten, codicillen ofte andere makingen van die natuur dewelke door haar het zij te saamen ofte elk in 't particulier – voor het verleijden deeses mogten zijn gemaakt

niet

[237]

niet begeerende dat die van eenige kragt ofte waarde sullen
gehouden maar in teegendeel als nooit gepasseert moeten
worden aangemerkt.

En vervolgens ter nieuwer dispositie tredende, verclaarden
de Comp^{ten}: uijt hoofde van wederseijtse genegenthijd mal=
kanderen over ende weder over, te weeten den eerst stervende
de langst leevende van hun beijden aan te stellen ende
te nomineeren tot haare eenige ende universeele Erfge=
naam

^ [in kantlyn ingevoeg]
wel te verstaan soo den
langstleevenden onge=
trouwt blijft en sig tot
geen tweede huwelijk
komt te begeeven, ^

ende dat in alle haare natelaatene goederen
soo roerende als onroerende hebbende ende toekomende
niets uijtgesondert zoodanig als deselve door den
eerst stervende aan de langst leevende metter dood
sullen werden ontruijmt ende naargelaaten, om
voor altoos bij den langst leevende als vrij en
eijgen goed te werden beseeten; - onder deese
conditie nogtans dat denselven verpligt sal zijn de
kinderen in dit hun huwelijk bij malkanderen verweckt,
of nog te verwecken eerlijk en betamelijk op te voeden,
zoodanig als met de pligten van een goed vader ofte
moeder over een komende is, tot tijd ende wijle deselve
tot hunne mondige dagen, huwelijken ofte andere ge=
approbeerde staaten sullen gekoomen zijn, als
wanneer aan haart, zal moeten werden uijtgekeert, al
sulken zomma van penn: in plaatse van vaders of moeders
bewijs als den langst levende van hun beijden na
conscientie en den staat des boedels vermijnen sal
te behooren; dog bij aldien den langst leevende sig
tot een tweede huwelijk wilde begeeven sal den=
selven voor dies voltrecking verpligt zijn,
aan twee onbesprooke mannen,

[238]

die den langstleevende als dan tot toesiende
voogden sal moeten verkiesen, naar taxatie der
goederen het kinderlijk bewijs te doen, welk
bewijs sal moeten bestaan in de geregte helfte
des gantschen boedels, sonder dat het selve
evenwel eerder als dat gesegde kinderen
tot hunne mondige dagen, huwelijken ofte andere
geapprobeerde staaten sullen gekoomen zijn
door den Langst leevende sal behoeven uijtge=
keert te werden.

Dan bij aldien den testateur of testatrice
sonder kinderen natelaten quamen te overleijden
soo was haare begeerte, dat als dan door den
langst leevenden aan de moeder van den eerst stervenden
de geregte Legitime portie de ouders van haare
kinderen Competeerende sal moeten werden
uijtgekeert, wel te verstaan soo sij als dan nog in
't leeven zijn, en anders niet; zijnde de moeder
van den testateur gent: Maria Canarie
weedwe: van dirk breda [sic] woonende in Asperen
en die van de testatrice Cornelia Eenmaal
weedwe: hendrik Schreuder.

Voor het overige verklaarden de testateuren
malkanderen ook aantestellen tot executeur
ofte executrice van deese haare dispositie
mitsgrs: voogd ofte voogdesse haarer natelatene
kinderen, niet begeerende dat sig ijmand
anders met haaren boedel en kinderen
bemoeijen sal, secludeerende ten dien eijnde
alle magistraats persoonen dewelke sulks

ampts

[239]

ampts halven souden kunnen ofte willen doen en wel in sonderhijd heeren weesmeesteren deeser Steede, haar E. En: voor haare ander= sints te neemene moeijte beleefdelyk dank seggende bij deesen.

Alle het geene voorsz: staat des testateu= ren van woorde tot woorde klaar en duidje= lijk voorgeleesen zijnde betuygde sij sulx te weesen haar testament Laatste en uijtterste wille met begeerte dat daarvoor valideeren en stand grijpen sal het sij; als testament Codicil, gifte ter saake des doods, of so als best na regten sal kunnen bestaan niet tegenstaande eenige omissie van solemnitijten dewelke bij deesen als g'insereert zijn houdende, imploreerende ten dien eijnde het uijtterste benefitium des regters.

Aldus getesteert aan Cabo de goede hoop ten woonhuijse van de testateuren op datum en ure voorsz: in 't bijweesen van de Clerquen daniel godfried Carnspeck en Nathanael benjamin Sommers als getuijgen van geloove hier toe versogt.

Als getuijgen
[was geteken] D G Carnspek
[was geteken] N B Sommers

[was geteken] Pieter Van Breda
[was geteken] Catryna Smuts

In kennisse van mij
[was geteken] Ns: Leij
E: g: clercq